

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 8181

Софийският градски съд, първо гражданско отделение, I-6 състав
в закрито заседание на втори април
две хиляди и деветнадесета година
ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЕТЯ АЛЕКСИЕВА
при секретаря
на прокурора
от съдията Алексиева
за 2017 г. и за да се произнесе взе предвид следното:

и с участието
изслуша докладваното
гр. дело № 704 по описа

(1) Производство по чл.267 от Договора за функциониране на Европейския съюз, във връзка с чл.628 от ГПК.

Производството пред Софийски градски съд е образувано по искане на Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество с предишно наименование Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество, чрез председателя на Комисията-

по реда на чл. 153, ал.1 и ал.2 от Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, (Обн., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.), във връзка с §5, ал.2 (Нова – ДВ, бр. 1 от 2019 г.) от ПЗР на ЗПКОНПИ за отнемане на имущество на имущество на стойност 2 862 560,53 лв. от
- проверяваното лице,

-член на семейството на проверяваното лице (съпруг) и „Медицински център по дерматология и естетична медицина ПРИМА ДЕРМ“ ООД-третото лице, за което се твърди да е контролирано от проверяваното лице.

В хода на съдебното производство са възникнали съмнения относно това дали Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз, допуска национални мерки като процесните предвидени в чл.1, ал.2, чл.21, ал.2, чл.62, вр. с чл.63, ал.2 от Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (ЗОПДНПИ отменен 23.01.2018 г.), които норми са аналогични на нормите от сега действащия Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, (ЗПКОНПИ, Обн., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.), съответно: в чл.5, ал.1, чл.107, ал.2, чл.141, вр. с чл.142, ал.2, които разместват доказателствената тежест и прехвърлят върху засегнатото лице тежестта да доказва законен източник на придобитото имущество и с които доказването не трябва да бъде по „несъмнен начин“ или „извън всяко съмнение“, а е достатъчно да е налице преценка за голяма степен на вероятност, „обосновано предположение, че дадено имущество е незаконно“, въвежда се обосновано предположение за незаконен характер на източниците на придобитото имущество от проверяваните лица.

Поради това настоящият съдебен състав на Софийски градски съд счита за уместно да отправи до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване за тълкуването и обхвата на посочения акт на ЕС. По тези съображения, съдът формулира съдържанието на преюдициалното запитване, както следва:

СТРАНИ В ПРОИЗВОДСТВОТО

(2) Ищец-Комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество, гр.София, бул. „Витоша“ № 18, ет.5.

(3) Ответници- _____, адрес: _____,
_____, адрес: _____
и _____

със

седалище и адрес на управление в _____

ТВЪРДЕНИЯ НА СТРАНИТЕ И ФАКТИЧЕСКИ ОБСТОЯТЕЛСТВА, РЕЛЕВАНТНИ КЪМ ЗАДАДЕНИТЕ ВЪПРОСИ

(4) Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество-ищец с Протокол от 05.05.2015 г. е образувала проверка за установяване на значително несъответствие в имуществото на лицето _____. Проверката е обхващала периода от 05.05.2005 год. до 05.05.2015 год. и е започнала въз основа на уведомление от Военноокръжна прокуратура – София с вх. № УВ -703/05.05.2015 г. по описа на ТД - София на КОНПИ, с което ищецът е уведомен, че с постановление от 30.04.2015 г. Военноокръжна прокуратура - София е привлякла

_____, в качеството на обвиняема по досъдебно производство № 14 - Сл/2015 г. по описа на ВОП-София, пр.пр. №1092/2014 г. по описа на ВОП-София за престъпление по чл. 282, ал.2, пр.1, вр. чл.282, ал.1 от НК.

(5) С постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 30.04.2015 г. по досъдебно производство № 14-Сл/2015 г. по описа на Военноокръжна прокуратура-София,

е привлечена в качеството ѝ на обвиняема за това, че от 29.11.2004 г. до 10.09.2014 г., в качеството си на длъжностно лице-ръководител на Катедра по дерматология, венерология и алергология на МБАЛ-София към ВМА-София, на което са възложени функционални задължения на Началник на клиника по кожно-венерически болести (впоследствие-Клиника по дерматология и венерология), превишила правата си, като извършила служебни действия, надхвърлящи рамките на предоставените ѝ служебни правомощия, произтичащи от чл.71, т.3 от Закона за лечебните заведения и чл.8, ал.3, т.20 от Правилника за устройството и дейността на ВМА, прието с ПМС № 119 от 13 юни 2002 г., с цел да набави за себе си и за ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД, в което е мажоритарен съдружник, имотна облага, като: предоставила на ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД, свободно и неограничено във времето медицински апарати, собственост на ВМА-предмет на договори за почасов наем между ВМА и ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД, предоставила без правно основание за безвъзмездно ползване на ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД апарати, собственост на ВМА, на обща стойност 671 403 лева, възлагала на служители на Клиниката по дерматология и венерология при ВМА в работното им време наред

с изпълнението на задълженията си по трудовото правоотношение, да извършват процедури на пациенти на ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД с апарати, собственост на ВМА, възнаграждение за които процедури е заплащано на ГПСМП „ДЕРМА ПРИМ-МК“ ООД от пациентите и от горното за ВМА са настъпили значителни имуществени вредни последици в размер на 6 485 064,81 лв.

Ищецът твърди, че престъпленията за които е повдигнато обвинение на госпожа Кадурина попадат в обхвата на чл. 22, ал.1, т.8 и т. 20 от ЗОПДНПИ (отменен 23.01.2018 г.).

(6) При извършване на проверката, Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество е установила, че проверяваното лице-госпожа _____ и нейния съпруг-ответник по делото са придобили дялове от търговски дружества, на територията на страна, за които не е установен законен източник на средствата за придобиването им; установила е, че проверяваното лице и съпругът ѝ, са извършвали възмездни сделки за придобиване на недвижими имоти, чиято стойност надвишава доходите на проверяваното лице и членовете на семейството му към момента на придобиване на имотите; установено е, че проверяваното лице и членовете на неговото семейство разполагат с банкови влогови на значителна стойност, която не отговаря на законните им доходи и са извършвали банкови операции със средства, чийто произход не може да бъде установен. Вследствие на извършената проверка ищецът твърди, че е установено наличие на значително несъответствие в имуществото на ответника по смисъла на чл.21, ал.2 от ЗОПДНПИ (отменен 23.01.2018 г.), във връзка с §1, т.7 от ДР на ЗОПДНПИ (отменен 23.01.2018 г.) Твърди, че общото несъответствие между имуществото и нетния доход за целия проверяван период е в размер на 3 069 399,16 лева.

(7) С Решение № 21/18.01.2017 г. Комисията е взела решение да се внесе искане в Софийски градски съд за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество на стойност 2 854 560,53 лв. от _____ и физически, и юридически лица, за които се счита, че са свързани или контролирани от проверяваното лице- госпожа _____

(8) По искане на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество и преди образуване на настоящото дело, Софийски Градски съд е наложил обезпечителни мерки, касаещи имуществото, чието отнемане се иска, по гражданско дело № С-22/2016 год.

(9) Към настоящия момент пред Софийски военен съд е висящо и се разглежда наказателно дело П 227/2016 год. срещу госпожа _____, като повдигнатите обвинения попадат в обхвата на престъпленията, по отношение на които приложение намира Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (отменен 23.01.2018 г.). Делото е в съдебна фаза и не е приключило с окончателен съдебен акт.

(10) Госпожа _____ не е осъждана с влязла в сила присъда до настоящия момент.

(11) Ответните страни госпожа _____, господин _____ и „Медицински център по дерматология и естетична медицина Прима Дерм“ ООД оспорват предявените иски с възражение за недопустимост на същите, поради противоречие на българският закон с Директива 2014/42/ЕС на Европейския Парламент и Съвета от 3 Април 2014 год. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз.

Становището на ответниците се свежда до следните твърдения:

Твърди се, че производството по исковете е обусловено от наказателното производство за престъпление по чл.203 НК, по което е образувано наказателно дело на Софийски военен съд. Директивата не е законосъобразно транспонирана в Република България, но правилата ѝ се прилагат, защото са пределно ясни и следва да бъдат част от приложимото право на ЕС. Твърди се, че Директивата изисква други предпоставки и поставя други условия за реализиране на отговорността проверяваното и третите лица. Твърди се, че ЗОПДНПИ (отменен 23.01.2018 г.) е неприложим и пряко противоречи на правилата на Директивата.

(12) На второ място, ответниците правят възражение за отсъствието на качеството „гражданско дело“ на предмета на производството, с което е сезиран Софийски градски съд, заявяват правна квалификация на „наказателна мярка“ при определяне качеството на санкцията спрямо ответниците и възразяват относно приложимостта на процесуалните ограничения (на процесуалните действия в хода на съдебния процес, включително в неговата доказателствена фаза) и неприложимостта на всички гаранции на потърпевшите от налагане на наказателна санкция, предвидени в Конституцията, закона и принципите на правото на защита в правото на ЕС.

(13) Поддържа се, че Директивата не се прилага само по наказателни дела. Твърди се, че Директивата не е законосъобразно (в съответствие със стандартите, принципите и правилата на правото на ЕС) транспонирана в националното право. Начинът на транспониране-в Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, (Обн., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.) и НК-съобразно обявеното от правителството на Република България до ЕК-изключва процесуалните гаранции за ответниците и третите лица, спрямо които се прилагат правилата за обезпечаване и/или отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност.

(14) Твърди се, че правният режим на Директивата е по-благоприятен от този на Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, (Обн., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.)

ПРИЛОЖИМИ НОРМИ ОТ ВЪТРЕШНОТО ПРАВО

(15) През 2012 год. в Република България е приет Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество. Законът е влязъл в сила на 19.11.2012 год. Същият е достъпен на следния интернет адрес: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135793015>. Законът е отменен със Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, обнародван в брой 7 на Държавен вестник от 19.01.2018 год.

(16) По силата на § 5 (2) (Нова – ДВ, бр. 1 от 2019 г.) от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, неприключилите проверки и производства пред съда по отменения Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество се довършват по реда на този закон.

Настоящото производство е образувано при действието на Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество от 2012 год. (отм.), предвид на което материално приложимото право към настоящия случай е Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество от 2012 г., а приложимият процесуален ред е този в Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, обнародван в брой 7 на Държавен вестник от 19.01.2018 год.

(17) Целта и на двата Закона, този от 2012 г. и този от 2018 г. е да се уредят мерките за противодействие на корупцията; условията и редът за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество и да се предотвратят възможностите за незаконно придобиване на имущество и разпореждането с него. За незаконно придобито имущество, съгласно чл.1, ал.2 от Закона от 2012 г., респ. чл.5 ал.1 от закона от 2018 г. се счита имущество, за придобиването на което не е установен законен източник. Приложимите към настоящия случай норми от Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество от 2012 г. са следните:

(18) чл.2 „Производството по отнемане на незаконно придобито имущество се провежда независимо от наказателното производство срещу проверяваното лице и свързаните с него лица.“,

(19) Чл. 22. „(1) Проверката по чл. 21, ал. 2 започва с акт на директора на съответната териториална дирекция, когато лице е привлечено като обвиняем за престъпление по:

1. член 108а, ал. 1 - 3 и чл. 109, ал. 3;
2. член 116, ал. 1, т. 7 и 10;
3. член 142;
4. (изм. – ДВ, бр. 74 от 2015 г.) членове 155, 156, чл. 158а, ал. 4 и чл. 159, ал. 5;
5. членове 159а - 159г;
6. член 196а;
7. член 199;
8. членове 201 - 203;
9. член 208, ал. 3, 4 и 5;

10. член 209, ал. 1 и 2, чл. 210, 211, чл. 212, ал. 3, 4 и 5 и чл. 212а;
11. членове 213а - 214;
12. член 215, ал. 2, т. 1 и 3;
13. член 219, ал. 3 и 4, чл. 220, ал. 2 и чл. 225в, ал. 1 и 2;
14. член 227в, ал. 2;
15. (изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г.) член 233, ал. 1 и 2, чл. 234, ал. 2, чл. 234а, 234б и чл. 235, ал. 3 - 5;
16. членове 242 - 242а;
17. членове 243 - 246, чл. 248а, ал. 5 и чл. 249 - 252;
18. член 253, чл. 253а, ал. 1 и 2, чл. 254б, ал. 2, чл. 255 - 256, чл. 259 и чл. 260, ал. 1;
19. член 280;
20. членове 282, 283 и 283а;
21. членове 301 - 305а, чл. 307в и 307г;
22. член 308, ал. 2 и 3 и чл. 310, ал. 1;
23. член 321, ал. 1 - 3 и 6, чл. 321а, ал. 1 и 2 и чл. 327, ал. 1 - 3;
24. член 337, ал. 1 - 4, чл. 339, ал. 2 и чл. 346, ал. 2, т. 4, ал. 3 и 6;
25. (изм. – ДВ, бр. 103 от 2016 г.) член 354а, ал. 1, 2 и 4, чл. 354б, ал. 4 - 6 и чл. 354в, ал. 1 - 3 от Наказателния кодекс.

(2) Проверката започва и когато лице не е било привлечено като обвиняем за престъпление по ал. 1 поради това, че е отказано образуване на наказателно производство или образуваното наказателно производство е било прекратено, тъй като:

1. е последвала амнистия;
2. е изтекла предвидената в закона давност;
3. след извършване на престъплението деецът е изпаднал в продължително разстройство на съзнанието, което изключва вменяемостта;
4. деецът е починал;
5. по отношение на лицето е допуснат трансфер на наказателно производство в друга държава.

(3) Проверката започва и когато наказателното производство за престъпление по ал. 1 е спряно и лицето не може да бъде привлечено като обвиняем, тъй като:

1. след извършване на престъплението е изпаднало в краткотрайно разстройство на съзнанието, което изключва вменяемостта или има друго тежко заболяване;
2. притежава имунитет;
3. е с неизвестен адрес и не може да бъде намерено.

(20) Чл. 62. „По реда на този закон се отнема в полза на държавата незаконно придобито имущество.“

(21) Чл. 63. „(1) Когато не е възможно да се отнеме обособено имущество по чл. 62, отнема се паричната му равностойност, определена по пазарна цена към момента на предявяване на иска за отнемане.

(2) Имуществото по чл. 62 включва:

1. личното имущество на проверяваното лице;

2. имуществото, придобито общо от двамата съпрузи или от лицата във фактическо съжителство;
3. имуществото на ненавършилите пълнолетие деца, и
4. имуществото на съпруга на проверяваното лице, независимо от избора от съпрузите режим на имуществени отношения;
5. имуществото на лицето, с което проверяваното лице е във фактическо съжителство.

(22) Чл. 66. „(1) На отнемане подлежи имущество, което проверяваното лице е прехвърлило или е внесло като непарична или парична вноска в капитала на юридическо лице, ако лицата, които управляват или контролират юридическото лице, са знаели или от обстоятелствата са могли да предположат, че имуществото е незаконно придобито.

(23) „(2) На отнемане подлежи и незаконно придобито имущество от юридическо лице, което е контролирано от проверяваното лице или свързаните с него лица, самостоятелно или съвместно.“

(24) Съдебна практика на български съдилища:

- Решение № 13 от 13/10/2012 год. на Конституционния съд на Република България по конституционно дело № 6/2012 год. Решението е достъпно на сайта на Конституционния съд. Линк към решението: <http://www.constcourt.bg/bg/Acts/GetHtmlContent/1841c1f5-9808-4146-87b7-b6e305395df2>. Решението на Конституционния съд разглежда какъв смисъл следва да се влага в понятието „незаконно придобито имущество“, така както го урежда Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (отм.) и постановява, че понятието „незаконно придобито имущество“ се свързва с източника на имуществото, а не с правен недостатък, обуславящ недействителност на придобивното основание и нищожността на придобивната сделка.
- Тълкувателно решение 4/2016 от 07.12.2018 год. на Върховен касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска колегия, което приема, че прекратяването на наказателното производство за престъпление, посочено в разпоредбата чл.22, ал.1 ЗОПДНПИ/отм./, извън случаите по чл.22, ал.2 ЗОПДНПИ/отм./, осъществява абсолютна процесуална пречка за съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество в полза на държавата.

Прилагането на това Тълкувателно решение в настоящото производство е изключено с изменението и въвеждането на нова алинея втора на § 5-(ДВ, бр. 1 от 03.01. 2019 г.) от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, с която законодателят предвиди, че неприключилите проверки и производства пред съда по отменения Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество се довършват по реда на новия закон-ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г., където в чл.153, ал.6 изрично е посочено, че не съставляват

законова пречка за съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобитото имущество в полза на държавата прекратяването на наказателното производство или влизането в сила на присъда, с която подсъдимият е признат за невинен за престъпления, посочени в разпоредбата на чл. 108, ал. 1 от закона.“

ПРИЛОЖИМИ НОРМИ ОТ ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И МЕЖДУНАРОДНОТО ПРАВО

(25) Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 год. за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз – чл.1(1), чл.4(1), чл.5, чл.6 и чл.8.

(26) Рамково решение 2007/845/ПВР, Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета на ЕС от 6 октомври 2006 год., Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета на ЕС от 24 Февруари 2005 год., Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета на ЕС, Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета на ЕС от 22 Юли 2003 год., Рамково решение 2001/500/ПВР на Съвета на ЕС от 26 Юни 2001 год., които предвиждат конфискацията да се извършва само в рамките на наказателния процес и по отношение на имущество придобито чрез престъпление.

(27) Конвенцията на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление и относно финансирането на тероризма от 2005 год. и Конвенция относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление от 1990 год., които предвиждат като задължително условие за провеждане на производство по конфискация, постановяването на влязла в сила осъдителна присъда за извършено престъпление, в рамките на наказателното производство.

ОСНОВАНИЯ, ПОРАДИ КОИТО НАСТОЯЩИЯТ СЪД ОТПРАВЯ ЗАПИТВАНЕ КЪМ СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(28) Приложимият към настоящия случай Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобитото имущество от 2012 г., съдържа изрично правило, че производството по конфискация пред гражданския съд, не зависи от наказателното производство срещу проверяваното лице или свързаните/контролираните от него лица, а в Закона от 2018 г. се съдържа и изричното правило, че не съставляват законова пречка за съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобитото имущество в полза на държавата прекратяването на наказателното производство или влизането в сила на присъда, с която подсъдимият е признат за невинен за престъпления, посочени в разпоредбата на чл. 108, ал. 1 от закона. В съответствие с това правило на закона, всички граждански производства по реда на посочения закон се развиват, независимо от това дали проверяваното лице е осъдено с влязла в сила присъда. В съдебната практика в България, като достатъчно условие за инициране на процедура по конфискация, се е наложило

единствено повдигане на обвинение срещу проверяваното лице. Напълно възможно е процедурата по конфискация да приключи преди наказателното дело, в рамките на което се разглежда повдигнатото обвинение. Възможни са и случаи производството по гражданска конфискация да продължи да се развива и след прекратяване на наказателното производство или при изменение на обвинението за извършени престъпления, така, че новото обвинение да не касае престъпления, попадащи в предметния обхват на Закона, или след приключване на наказателното производство с присъда, с която лицето е оправдано по повдигнатите му обвинения.

(29) На следващо място, със закона са въведени и презумпции в чл.1, ал.2, чл.21, ал.2, чл.62, вр. с чл.63, ал.2, аналогични на които са текстовете на чл.5, ал.1, чл.107, ал.2, чл.141, вр.с чл.142, ал.2 от новия закон от 2018 г., които разместват доказателствената тежест и прехвърлят върху засегнатото лице тежестта да доказва законен източник на придобитото имущество и с които доказването не трябва да бъде по „несъмнен начин“ или „извън всяко съмнение“, а е достатъчно да е налице преценка за голяма степен на вероятност, „обосновано предположение, че дадено имущество е незаконно“, въвежда се обосновано предположение за незаконен характер на източниците на придобитото имущество от проверяваните лица. По този начин законодателят е създал презумпции за престъпен характер на имущество с неустановен или недоказан произход (чл.1, ал.2, респ.чл.5, ал.1 от новия закон), за наличие на основателно предположение за незаконно придобито имущество (чл.21, ал.2, респ.чл.107, ал.2 от новия закон), а също така размества доказателствената тежест за доказване на произхода на имуществото и средствата за неговото придобиване, въвежда „имущественото несъответствие“ като единствено и решаващо доказателство за наличие на незаконно придобито имущество. По този начин на отнемане подлежи не само имущество от конкретна престъпна дейност или тежко административно нарушение, а и всяко едно имущество, което е с неустановен и недоказан произход. Такова едно разбиране на легитимната цел на преследване на обществен интерес разширява целта на законодателя до степен на неяснота, непредвидимост и несъвместимост с изискванията за върховенство на закона.

(30) В същото време Директива 2014/42/ЕС предвижда държавите-членки да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, засегнати от предвидените в директивата мерки, имат право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, за да защитават правата си.

(31) Горезложеното налага да се изясни значението на определени текстове от Директивата, както и дали тя поставя ограничения или въвежда основополагащи принципи, от които отклонение не следва да се допуска. Наличието на противоречие между българския закон и акт от вторичното право на ЕС е достатъчно основание, според разбирането на настоящия съд, за да бъде отправено искане за тълкуване на нормите от Директивата.

(32) Тълкуването, което Съдът на Европейския съюз би направил на текстовете от Директивата, би се прилагало и спрямо новоприетия Закон за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество. Този закон запазва същия принцип за липса на връзка между наказателното производство и производството по конфискация.

(33) Настоящото дело се намира на такъв етап от развитието си, когато съдът трябва да реши въпроса дали да изчака приключване на наказателното производство срещу проверяваното лице, тъй като той не може да установява, извършено ли е престъпление, или следва да продължи с разглеждането на делото, като вземе предвид, че престъпление не е извършено. Всички страни в настоящото производство са редовно уведомени и са имали възможност да предоставят становище по иска. Отговорът на Съда на ЕС по въпросите, поставени в настоящото определение, е от важно значение, за да бъдат преценени следващите процесуални действия на съда, разглеждащ делото.

СТАНОВИЩЕ НА НАСТОЯЩИЯ СЪД ПО ПОСТАВЕНИТЕ ВЪПРОСИ

(34) Настоящият съд е на становището, че макар искът за отнемане на имущество да се предявява и разглежда по граждански съдопроизводствен ред, мярката „отнемане на незаконно придобита имущество“ по същността си е наказателна мярка, за която трябва да се прилагат стандартите на Директивата. Доказването не може да бъде ограничено до установяването на „значително несъответствие“ между придобитото имущество и доказани от проверяваното лице законен доход.

(35) Настоящият съд намира, че българският закон противоречи на минималните гаранции, установени с чл.8, 1 от Директива 2014/42/ЕО на Европейския парламент и Съвета за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в ЕС. Според настоящия съд тези гаранции представляват минимален стандарт, от който държавите-членки не могат да се отклонят, като по отношение на тези гаранции се прилага принципът за пълна защита на правата. В това отношение българският закон излиза извън пределите на допустимото от Директивата, като се стига дотам, че лице, осъдено за престъпление може да се ползва от засилените гаранции по Директивата и по-високия стандарт за доказване на обвинението в рамките на наказателното производство, а лице срещу което наказателното производство не е приключило с осъдителна присъда или дори ако срещу него не е образувано наказателно производство-трето лице, не би могло да се ползва от аналогични гаранции, тъй като по отношение на тях са установени правила за доказване, различни от изискването за пълно и главно доказване от страна на компетентния национален орган, който инициира конфискацията или обезпечаването. Законодателят е създал презумпции, които затрудняват защитата на засегнатото лице. Нормите на Директивата не са били транспонирани коректно в българския закон, тъй като са изключени процесуалните гаранции за ответниците и третите лица, спрямо

които се прилагат правилата за обезпечаване и/или отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност и по този начин се въвежда прекомерна тежест във вреда на засегнатото лице, което от своя страна е в нарушение на изискванията на чл.1 от Протокол № 1 ЕКПЧ, на чл.48, §1 и §2 от Хартата на основните права на ЕС.

(36) По изложените съображения и в изпълнение на правомощието си по чл. 267 от Договора за функциониране на Европейския съюз, Софийският Градски съд

О П Р Е Д Е Л И:

Отправя искане до Съда на Европейския съюз за отговор на следните въпроси по реда на чл.267 от ДФЕС:

1. Наказателна по смисъла на Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз или гражданскоправна е мярката по отнемане на незаконно придобито имущество, ако:

А) обявената от националния закон цел на отнемане на имуществото е генералната превенция - предотвратяване на възможностите за незаконно придобиване на имущество и разпореждането с него, но без да се поставя като условие за конфискацията извършване на престъпление или друго правонарушение и съществуването на пряка или косвена връзка между правонарушението и придобитото имущество;

В) от отнемане е застрашен не отделен имуществен обект, а (I) цялото имущество на проверяваното лице, (II) имуществени права на третите лица (физически и юридически), придобити, възмездно или безвъзмездно от проверяваното лице и (III) имуществени права на съконтрахентите на проверяваното и третите лица;

С) единствено условие за отнемане е въвеждането на необорима презумпция за незаконност на цялото имущество, за което не е установен законен източник (без предварителна регулация на значението на „законен/незаконен източник“);

Д) преурежда законността на придобитото имущество за всички засегнати лица (проверявано, трети лица и техните съконтрахенти в миналото) с обратна сила за 10 години назад като резултат на недоказване на източници на придобиване на имуществото на проверяваното лице, за чието доказване не е съществувало законно задължение към момента на придобиването на конкретното имуществено право?

2. Следва ли установените в чл. 8 от Директива 2014/42/ЕС минимални стандарти на гарантирани права на собствениците и третите лица да се тълкуват в смисъл, че допускат национално право и съдебна практика, които предвиждат конфискация без наличие на предвидените в член 4, член 5 и член 6 от Директивата предпоставки за конфискация, когато наказателното производство

срещу съответното лице е прекратено поради липса на престъпление (потвърдено от съд) или лицето е оправдано поради липса на престъпление?

3. По-специално, следва ли чл. 8 от Директива 2014/42/ЕС да се тълкува в смисъл, че гаранциите, които тази разпоредба предоставя на правата на осъдено лице, чието имущество подлежи на конфискация, следва да се прилагат и в случай като настоящия в производство, което протича паралелно и независимо от наказателното производство?

4. Следва ли презумпцията за невиновност, закрепена в член 48, параграф 1, изискването за зачитане на правото на защита, установено в чл. 48, параграф 2 от Хартата на основните права на ЕС и принципът на ефективност да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като тази по главното производство, която:

- създава презумпция за престъпен характер на имущество с неустановен или недоказан произход (чл. 1, ал. 2 ЗОПДНПИ (отм.);
- създава презумпция за наличие на основателно предположение за незаконно придобито имущество (чл.21, ал.2 ЗОПДНПИ отм.);
- размества доказателствената тежест за доказване на произхода на имуществото и средствата за неговото придобиване не само за проверяваното лице, а и за третите лица, които трябва да доказват произход не на своето, а на имуществото на праводателя си, дори когато придобиването е възмездно;
- въвежда „имущественото несъответствие“ като единствено и решаващо доказателство за наличие на незаконно придобито имущество;
- размества доказателствената тежест за всички засегнати лица, а не само за осъденото лице, и то преди и независимо от неговото осъждане;
- допуска прилагането на методика за правно и икономическо проучване и анализ, въз основа на която се установява предположението за незаконен характер на съответното имущество, както и неговата стойност, което предположение е обвързващо за решаващия съдебен орган, без той да може да осъществи пълен съдебен контрол върху съдържането и прилагането на методиката?

5. Следва ли чл. 5 (1) от Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз да се тълкува в смисъл, че допуска националният закон да замени разумното предположение (въз основа на събраните по делото и преценени от съда обстоятелства), че имуществото е придобито чрез престъпно поведение, с предположението (презумпцията) за противоправност на източника на забогатяване, която се основава единствено на установено обстоятелство, че забогатяването е над посочена в националния закон стойност (например 75 000 евро в продължение на 10 години)?

6. Следва ли правото на собственост, в качеството му на общ принцип на правото на Европейския съюз, установено в член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като тази по главното производство, която:

- въвежда необорима презумпция относно съдържанието и обхвата на незаконно придобитото имущество (чл. 63, ал.2 ЗОПДНПИ отм.);

- въвежда необорима презумпция за недействителност на сделки на придобиване и разпореждане (чл. 65 ЗОПДНПИ отм.) или
- ограничава правата на третите лица, притежаващи или претендиращи самостоятелни права върху имуществото, обект на отнемане чрез процедурата за уведомяването им за делото по реда на чл. 76, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.)?

7. Пораждат ли директен ефект разпоредбите на член 6, параграф 2 и на член 8, параграф 1-10 от Директива 2014/42/ЕС в частта им, в която предвиждат гаранции и предпазни клаузи за засегнатите от конфискацията лица или за добросъвестните трети лица?

Спира производството по гр.д. № 704/2017 год. по описа на СГС I-6 състав до приключване на процедурата по чл.267 от ДФЕС.

Определението не подлежи на обжалване.

Препис от определението да се връчи на страните по делото.

Съдия:

